

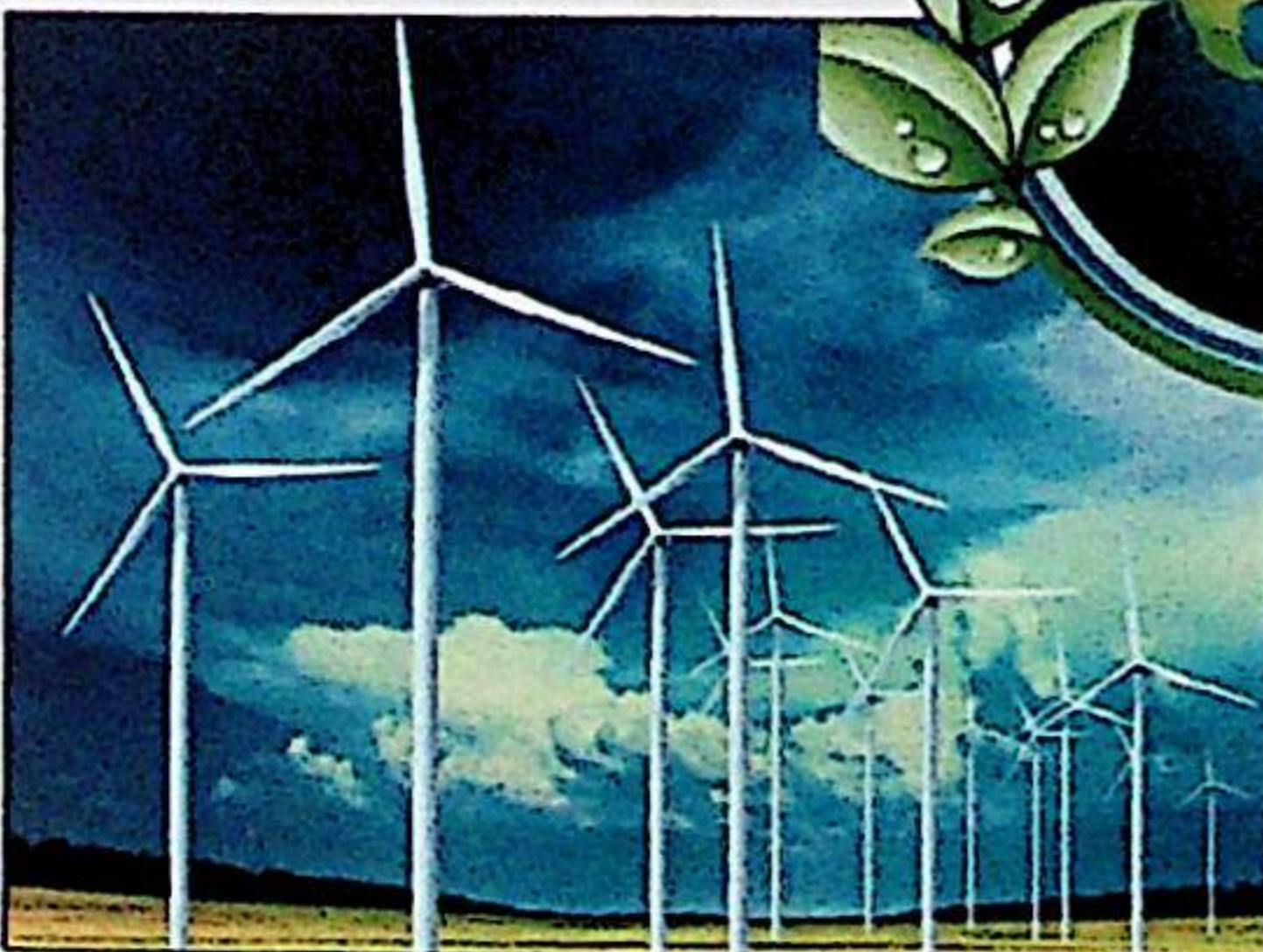
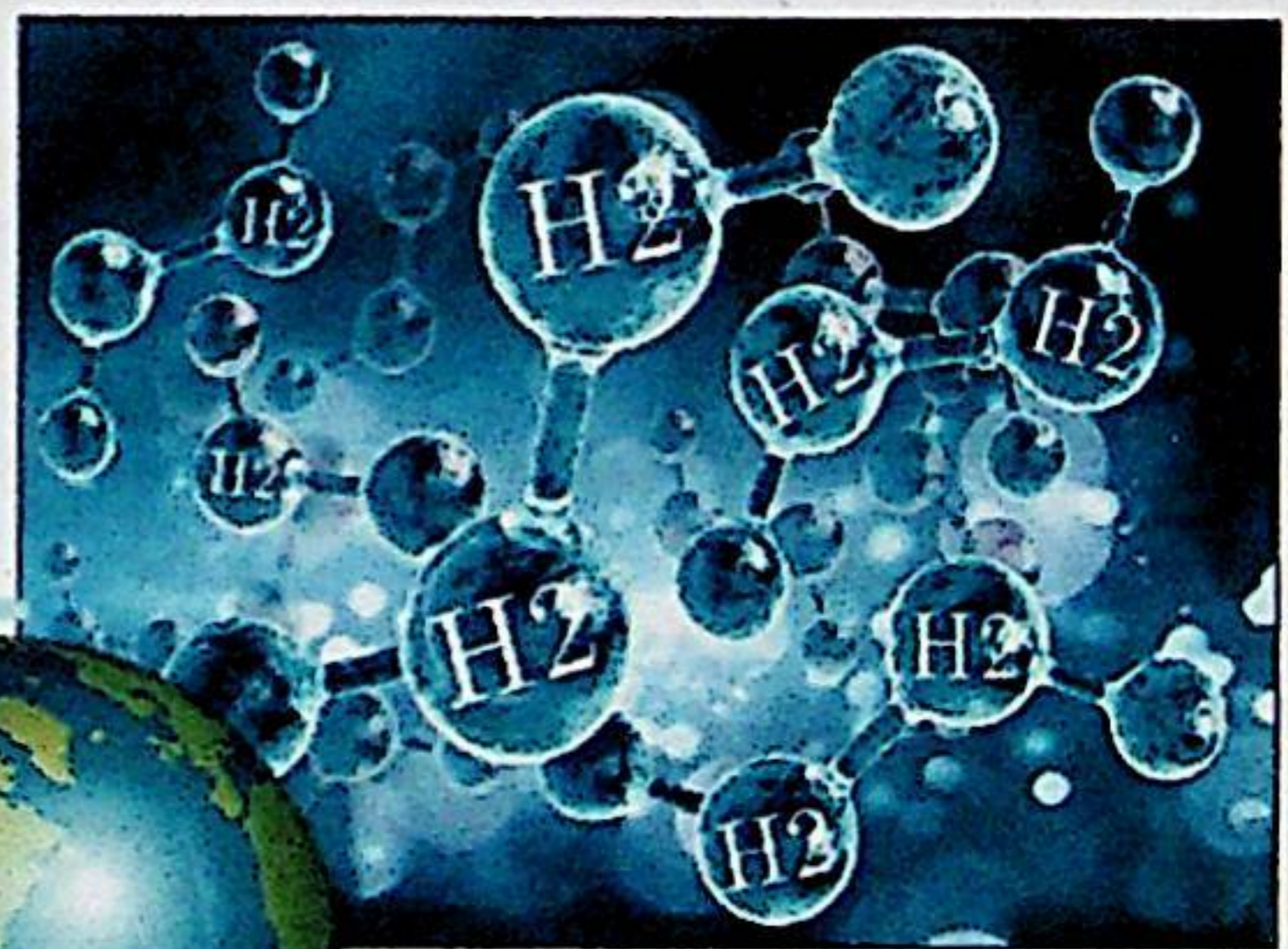
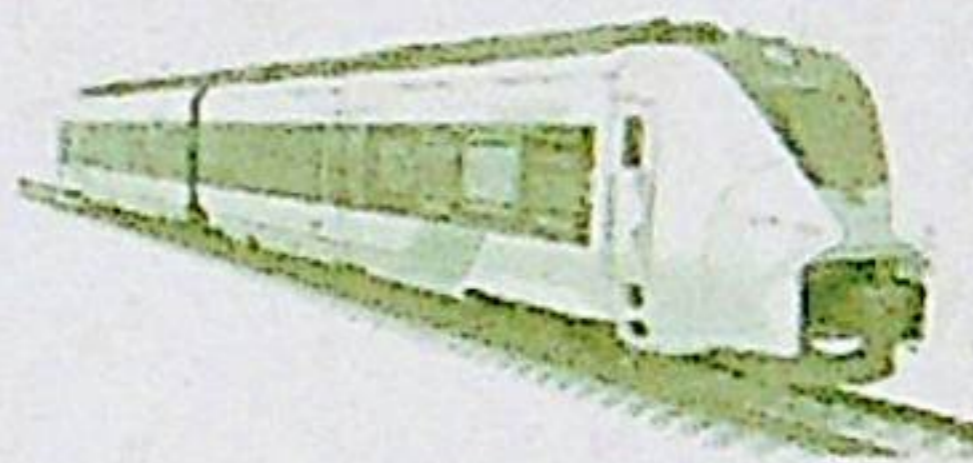
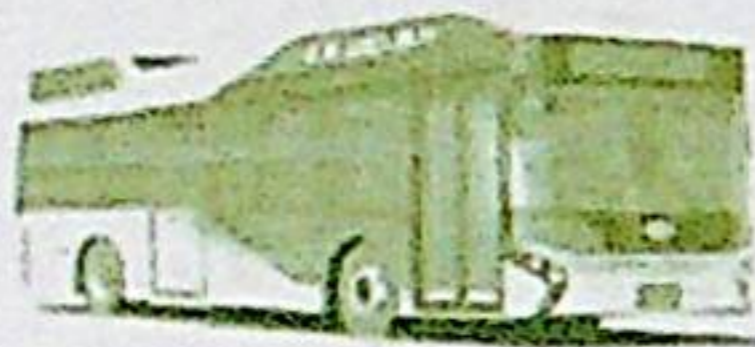
1572956

СЕРГІЙ БОЙЧЕНКО, АННА ЯКОВЛЄВА, ОКСАНА ВОВК
КАЗИМІР ЛЕЙДА, СЕРГІЙ ШАМАНСЬКИЙ

АЛЬТЕРНАТИВНІ ЕНЕРГОРЕСУРСИ. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Навчальний посібник містить теоретичний і практичний матеріал з основних напрямів альтернативної енергетики. Розглянуто загальні поняття про альтернативну енергетику та альтернативні джерела енергії. Сучасний стан та перспективи розвитку енергетики з огляду зменшення її впливу на довкілля. Розглянуто міжнародне та українське законодавство щодо впровадження альтернативних джерел для забезпечення збалансованого розвитку. Показано місце альтернативних енергоресурсів у структурі світової та української енергетики, а також можливі перспективи їх розвитку. Окремо розглянуто альтернативні моторні палива, зокрема авіаційні. Розглянуто технології їх виробництва, зберігання і споживання, а також методи поводження з викидами під час спалювання.

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Загальні поняття про альтернативні джерела енергії	9
1.1. Основні терміни та поняття	9
1.2. Енергія – як необхідна умова існування людства	13
1.3. Сучасний технологічний уклад суспільства	15
1.4. Енергетична безпека та збалансований розвиток	22
1.5. Загальні поняття про альтернативні джерела енергії	27
1.5.1. Традиційна енергетика	27
1.5.2. Альтернативна енергетика	35
1.5.3. Відновлювана енергетика	37
1.5.4. Збалансована енергетика	43
1.6. Класифікація джерел енергії, їх види	45
1.7. Поняття енергоощадності, енергоефективності та енергозбереження	51
1.8. Сучасний стан і перспективи розвитку відновлюваної енергетики в світі	58
1.9. Перспективи розвитку та екологізації паливно-енергетичного комплексу в Україні	78
1.9.1. Законодавство України у сфері використання альтернативних джерел енергії	79
1.9.2. Основні положення Енергетичної стратегії України	85
Питання для самоперевірки	94
Розділ 2. Альтернативні джерела енергії в структурі енергетичної галузі світу та України	96
2.1. Склад енергетичної системи Землі	96
2.2. Енергетичні системи. Форми зберігання та перетворення енергії	102
2.3. Енергія Сонця	105
2.4. Енергія вітру	114
2.5. Гідроенергетика	120
2.5.1. Класифікація та принцип дії гідроелектростанцій	122
2.5.2. Енергетичний потенціал малих річок	127
2.6. Енергія світового океану	133
2.6.1. Використання енергії припливів	134
2.6.2. Використання енергії морських хвиль	139

2.6.3. Використання теплової енергії океану	143
2.7. Геотермальна енергія	145
2.8. Енергія біомаси	156
2.8.1. Загальна характеристика біомаси	156
2.8.2. Характеристики основних видів біомаси	160
2.8.3. Технологічні процеси перероблення біомаси	166
2.8.4. Альтернативні палива з біомаси	172
2.8.5. Біоенергетичний потенціал України	174
2.9. Енергія біогазу	175
2.9.1. Технологічні процеси отримання біогазу	177
2.9.2. Сировина для одержання біогазу	184
2.9.3. Потенціал виробництва біогазу в Україні	191
Питання для самоперевірки	193
Розділ 3. Альтернативні моторні палива	196
3.1. Моторні палива з традиційної та нетрадиційної нафтової сировини	196
3.2. Біодизель. Технології виробництва та сировина	216
3.2.1. Сировина для виробництва біодизелю	217
3.2.2. Технології виробництва біодизелю	222
3.3. Аліфатичні спирти. Технології виробництва та сировина	239
3.3.1. Сировина та технології виробництва біоетанолу	240
3.3.2. Використання аліфатичних спиртів у двигунах внутрішнього згорання	245
3.4. Альтернативні авіаційні палива. Технології виробництва та сировина	256
3.4.1. Технології виробництва альтернативних авіаційних палив з невідновлюваної сировини	257
3.4.2. Технології виробництва альтернативних авіаційних палив з відновлюваної сировини	267
3.5. Водневе паливо	278
3.5.1. Отримання водню за допомогою альтернативних джерел енергії	283
3.5.2. Використання водню	286
3.6. Електричні двигуни та паливні елементи – перспектива традиційним джерелам живлення автомобілів	298
3.7. Відходи як сировина для отримання альтернативних	

палив	300
3.8. Моторні палива з полімерної сировини	304
3.8.1. Ресурси полімерів, як сировини для отримання альтернативних палив	304
3.8.2. Загальна характеристика процесів термічної і каталітичної деструкції полімерних відходів та виробництва альтернативних палив	312
3.8.3. Технохімічні показники палив з полімерної сировини	338
3.9. Моторні палива з водоростевої сировини	354
Питання для самоперевірки	363
Література.	366
Додатки	378